

Милена С. Зорић

Висока школа струковних студија
за образовање васпитача
Нови Сад

ОД ИГРЕ ПРСТИМА ДО „ПРИЧЕ О МАЛОМ ПРСТУ“

Апстракт: У раном узрасту, код деце до 3 године, развој говора је најинтензивнији. Стога, код детета које се неометано развија, све основне фазе у развоју говора су у том узрасту углавном завршене. Веза између развоја говора и развоја моторике, посебно fine моторике, одавно је примећена и доказана. Овај рад бавиће се играма прстима и говорним формама које те игре прате. Ове игре засведочене су у фолклорној традицији многих народа. Оне спадају у оне *једноставне облике* који, попут цупаљки и ташунаљки, почивају на ритму, покрету и радости оних који се играју (најчешће одраслих и деце). Ипак, игре прстима се разликују од сродних игара по томе што, често, имају значајан семантички слој и рефлектују и поједине социјалне односе. Унашем времену настаје и читав низ оваквих игара ауторског порекла. Рад разматра на који аспект развоја говора ове игре утичу, као и њихово функционално преливање с јаслених на млађе предшколске узрасте. Такође, на примеру *Приче о малом прсту* Душана Радовића биће показана веза између усмених и ауторских игара прстима, као и њихова семантичка и естетска надоградња и транспозиција.

Кључне речи: развој говора, игре прстима, Душан Радовић, „Прича о малом прсту“.

Привидно једноставна, деци пријемчива, „Прича о малом прсту“ Душана Радовића има дубоко традицијско и антрополошко укореење. Ослањајући се на одавно утемељене и добро поткрепљене доказе о повезаности развоја говора и моторике, желим да покажем на који начин игре прстима утичу на развој говора, али и на истрајан живот фолклорних књижевних врста и форми културе, везаних за рано детињство, које су древне и сасвим савремене – живе пуним животом и дан-данас.

Код деце до 3 године, познато је, развој говора је најинтензивнији. И не само развој говора – у том периоду врло је буран и моторички и когнитивни развој који теку паралелно са развојем говора.

Наиме, између 6. и 8. месеца дете почиње да изводи покрете рукама који су слични тапшању. Временом ови покрети постају контролисани и ритмични. Упоредо са појавом ових покрета јавља се ритмичко понављање слогова као *ма-ма-ма-ма*, *га-га-га-га* и сл. Након тога, до 10. месеца, појављују се једноставни гестови који имају своје значење – нпр. махање у знак поздрава, а истовремено се појављују и прве семантизоване речи (то нису речи у граматичком смислу, већ скупови гласова који увек имају исто значење, нпр. *џа-џа* значи ићи у различитим контекстима – само дете иде, неко иде итд.). У следећој фази, до 13. месеца, дете гестовима почиње да показује примену неких предмета, нпр. приноси телефон уху, док у развоју

говора долази до појаве првих именована, нпр. пас је *вау-вау*. Како дете расте и развија се, све мање користи гестове, који бивају потискивани говором. Са отприлике 18 месеци дете је способно да повеже радње у логични низ – нпр. да узме чашу и принесе је устима. Тада се јављају прве смислене комбинације речи и број речи је у наглom порасту. Касније, са отприлике две до две и по године, дете, ако посматрамо моторички развој, од коцки може да направи различите конструкције. На нивоу развоја говора тада се јављају простије реченичне структуре од 3 члана, а сам говор постаје граматички сложенији. Значи, све је међу собом повезано.

Раније је речено да дете од 6. до 8. месеца почиње да изводи покрете сличне тапшању. Међутим, оно се сопственим рукама игра већ од првих месеци, што је у вези са тактилном осетљивошћу која ја најранија врста осетљивости у развојном процесу човека. Новорођенче упознаје свет тако што га додирује, а не тако што га именује. Оно најпре помера опружене руке које се за време покрета додирују, затим живахно окреће своје шаке које открива додиром и проводи највећи део времена у посматрању и игрању са њима. Дакле, ако подржимо идеју да је играчка сваки предмет којим се дете игра, онда су руке прва дететова играчка.

Наравно, не може се дете препустити случају и мајци природи која би „све требало да одради сама“. Уз дете би увек требало да буде особа, односно особе за које је везано од рођења. Оне детету треба да пруже прво моторичко искуство како би дете развило способност опонашања, а то се најбоље постиже током игре. Активнија игра прстима одраслог и детета почиње од 10. месеца.¹

У нашој фолклорној традицији, као и у традицији осталих народа, заведочени су многи једноставни говорни облици који прате различите активности одраслих и деце, почев од успаванки и бајалица, преко ређалица, разбрајалица, затим цупаљки и ташунаљки. Неки од њих, као успаванке и бајалице, осим функције успостављања блискости одраслог (најчешћа мајке или сестре) и детета имају и магијску функцију да се новорођенчету обезбеде здравље, правилан развој, добар живот... (Пешикан-Љуштановић 2012: 7–19). Ређалице, разбрајалице, цупаљке и ташунаљке се пак заснивају на ритму, покрету и радости оних који се играју. У српском језику не постоји термин који би обухватио све наведене облике – у енглеском језику то је *nursery rhymes* односно риме за малу децу, а у хрватском су *малешнице* (термин је 1998. увео Милан Црнковић, према Велички, Катаринчић 2011: 24).

Посебну врсту игара деце и одраслих представљају игре прстима. Као што је већ речено, оне се играју са децом од 10. месеца, када она већ увелико могу стабилно да седе. Ове игре веома су разноврсне и међу њима се може направити подела на основу тога шта се игром жели постићи и на који ас-

¹ О повезаности развоја говора и моторике више у Ивић (2010), Велички, Катаринчић (2011: 20–23, 26–28), Шаин и др. (2012: 299–367).

пект развоја говора утичу. **Прва категорија** могле би бити оне игре које утичу на тактилну осетљивост – то су игре типа *Иде бубамара, нема иде да сјава* (Велички, Катаринчић 2011: 36) где стихове најпре говори одрасли и понавља их уз крајњи циљ да код детета изазове смех. Касније, када је довољно зрело, дете и само почиње да говори ове стихове уз замену улога у игри. **Други тип** су игре којима се развија координација покрета и веза око-рука попут игре *Мошала, мошала свилицу* (Вујчић 2006: 35) у којима најпре одрасли својим рукама води дечје ручице, а крајњи циљ је да дете само изведе ту игру смењујући руке. **Трећи тип** су игре у којима се покретима руку прати садржај стихова од којих се ни једна не може пронаћи у антологијама српске народне поезије нити *Антологији српске народне поезије за децу* Николе Вујчића (најсличнија томе била би игра *Овако се бибер сије* (Вујчић 2006: 154), али ту је реч, иако се занима на истом принципу, о покрету тела, а не о игри прстима)². Велики број оваквих игара постоји у књизи хрватских ауторки Владимире Велички и Иванке Катаринчић *Стихови у њокреши* (2011), али је важно напоменути да је већина тих игара ауторска.³ **Четврти тип** игара прстима јесу оне игре у којима се набрајају и издвајају прст по прст при чему им се додељују одређене улоге и сваки прст, углавном, има и свој текст. То су игре типа *Овај каже ајмо, ајмо...*

Игре овог последњег типа разликује се од сродних игара по томе што, често, имају значајан семантички слој и рефлектују и поједине социјалне односе.

У већини разматраних стихова, када се уз њихово казивање укључује и игра прстима, креће се од палца. Ово треба истаћи због тога што се и у Енглеској и у САД приликом бројања помоћу прстију креће од кажипрста а палац је последњи, пети прст, што се у овом типу игара прстима не појављује (Извори: 13). И још једна чињеница делује врло интересантно, а то је да се најпопуларнији стихови овог типа на енглеском језику, они из *Прича Мајке Ђуске*, о прасићима који иду на пијацу, говоре уз бројање ножних прстију (Извори: 7, 12), што их ни у којем случају не искључује из ове категорије – прсти су прсти, а и модел је истоветан.

² У књизи Љубице Сикимић налазе се стихови *Игра њородице* (2002: 29) уз доста штуро објашњење како би их требало изводити. На интернет страни датај у Изворима под бројем 1 види се идеја како би се они могли интерпретирати уз игру прстима који представљају чланове породице који се при сусрету љубе, тј. додирују.

³ Велики број ових игара на енглеском језику доступан је на интернету. Реч је о *fingerplays* уз које најчешће долази и кратак филм који објашњава како се игра изводи. Поједине библиотеке (нпр. библиотека округа Вашингтон, библиотека у Мајамију, мичигенска библиотека) на својим сајтовима имају линкове направљене само за *nursery rhymes* где се могу пронаћи и текстови и поменута упутства (Извори: 5, 6, 7, 8). Такође, велики број сличних упутстава може се наћи и појединачно (друштвено ангажовани појединци праве своје филмове са упутствима и постављају их на Јутјубу, као извесна др Џин (Извори: 3) или господин Мајк (Извори: 4)). Код нас је, чини се, ово у зачетку и може се наићи на понеки сличан филм који је производ различитих радионица у којима учествују васпитачи у оквиру стручног усавршавања, нпр. у центру за Waldorf педагогију (Извори: 1, 2).

Ако се посматра садржај стихова који се говоре уз овакав тип игре прстима, стихови на енглеском језику разликују се од стихова на српском, руском или пољском језику. Они говоре, најчешће, о животињама које живе на фарми – прасићи, краве, кокошке, мачке... Углавном се помињу животиње исте врсте, набраја се шта која ради, да би она последња била издвојена као неко ко је најслабији, ко не ради ништа, мада постоје и они стихови у којима се само набрајају различите животиње без неког утврђеног критеријума (свиња, кокошка, крава, овца, мачка) (Извори: 5, 6, 7, 8).

У пољском језику су популарни стихови у којима прсти представљају породицу у којој је палац деда, а мали прст је дете. Остали прсти су баба, тата и мама, поређани по величини прстију (Јаничка б. г.).

Постоје варијанте истих стихова које се појављују и у пољском и у руском језику, а које почињу причом о свраки или кокошки која дели храну својој деци и првом (палцу) даје из посуде, другом на тањиру, трећем на кашичици, четвртом остатке, а петом (најмањем) не даје ништа (Аникин 1977: 27, Јаничка б. г.). Руска верзија има и наставак у којем се објашњава зашто је тако поступила – најмањи није ишао по воду, није носио дрва, није кашу кувао (Аникин 1977: 28). Супротно оваквим стиховима, где најмањи и најслабији прође најгоре, постоји и варијанта у којој се креће од најмањег прста до палца који једини није добио кашу јер није ништа радио, а затим се враћа до малог прста и гледећи унутрашњу страну говори да је ту водица најтоплија, затим гледећи спољну страну да је ту водица најхладнија, а онда се тај прст шкакљи с циљем да се изазове смех (Извори: 10). Постоје и стихови у којима се креће од најмањег прста који је направио подухват – нашао је печурке за јело, следећи прст, тј. брат је припремио сто, наредни их је секао, кажипрст је јео, а палац није радио ништа, само је седео и гледао (Извори: 9). Такође у руском језику постоје и стихови у којима се прстима (опет браћи) дају задаци: од палца, који треба да цепа дрва, до малог прста који својом песмом и игром треба да развесели браћу (Аникин 1977: 28, Извори: 9).

У српском језику се сви стихови који прате игре овог типа заснивају на опозицији мали прст – остали прсти. Иако сви од детињства знамо ове стихове, они су слабо заступљени у антологијама и збиркама (Сикимић 2002, Вујчић 2006). У антологији Николе Вујчића постоје само четири овакве игре, и то сврстане у ташунаљке. Три песме су врло једноставне форме – састоје се од пет стихова од којих сваки представља оно што говори по један прст. Међусобно се донекле разликују – у првој су прсти гладни или жедни и сваки би јео или пио осим најмањег који би да пузи; у другој палац покреће дружину речима *Хајге, хајге!*, други радознано пита куда, средњи прст предлаже да се иде у крађу, четврти прихвата, а најмањи прст каже да ће их тужити; трећа игра је слична и, вероватно, најраспрострањенија – то су они стихови у којима прсти одлучују да иду код маме, а најмањи прст каже да ће сикити млека (Вујчић 2006: 34, 35). У збирци Љубице

Сикимић дати су исти ови стихови, с тим што се, када мали прст „каже“ да ће тужити браћу, игра завршава тако што одрасли поклопи дечју шаку и изговара неку врсту претње или клетве потенцијалном издајници: „Туц, туц, Годоре,/не порасо нагоре/већ остао мали“ и „Цуц, муци – не казуј!“ (2002: 31). У овој збирци налазе се и стихови којих у другим изворима српске народне поезије за децу нема, а налазе се међу већ разматраним стиховима на руском и пољском језику (Сикимић 2002: 28, 29, 30).⁴

Посебно треба издвојити игру из Вујчићеве антологије која је дата у виду кратке приче о оцу (бабу) и синовима. Кажипрст је предложио да ручају без баба, средњи је рекао да га чекају, домали је питао што да чекају, а најмањи, прзница, рекао је „Ако чек’о, не пораст’о!“ и зато је остао мали, а највише је порастао онај који је поштовао оца (2006: 34, 35). У овој причи јасно се види породична хијерархија и патријархална слика света у којој је отац централна фигура. Онај који не поштује оца не може добро проћи у животу, док онај који је послушан бива награђен.

Иако до сада о томе није писано, јасно се уочава веза између описаних стихова који прате игре прстима и „Приче о малом прсту“ Душана Радовића. Користећи чињеницу да се деца од најранијег узраста играју прстима као засебним ликовима, Радовић, како примећује Јован Љуштановић, ствара један од деци најомиљенијих литерарних ликова – мали прст Ђуру (2004: 92). Међутим, даље од констатације да су игре прстима неке од најранијих дечјих игара, аутор у овом правцу не иде. И остали аутори који су се бавили Радовићевим делом налазе везу са народним стваралаштвом, пре свега са брзалицама, бројалицама, ређалицама, бајалицама (Света Лукић, према Јовановић 2008: 82), као и са причама, бајкама, митовима, предањима (Јовановић 2008: 82).

У „Причи о малом прсту“ препозната је трансформација бајке у којој је главни јунак најмлађи и најнеспособнији од браће (Љуштановић 2004: 93, Јовановић 2008: 85). Међутим, користећи инверзију као битну одлику своје поетике (Пијановић 2008: 139–141), Радовић мења крај, одступа од уобичајеног завршетка у којем би Ђура, као најмлађи и најслабији, требало да тријумфује. Он враћа свога читаоца у „стварност, срећну или несрећну, али стварност лишену магије“ (Јовановић 2001: 94), у којој Ђура осећа и трпи неправду само због тога што је најмањи, а та тема дечјег осећања неправде, социјалне инфериорности, ограничености била је, како истиче Јован Љуштановић, Радовићева вечита преокупација (2008: 16).

Ипак, већ на први поглед јасно је да Ђура дели судбину своје сабраће из народних кратких форми – он је један, а њих је много (како каже Радовић); најмањи је и најслабији, што имплицира да је и најмлађи; иде тамо куда га браћа воде (у фиоку, у рерну); ради оно што браћа смисле (игра се

⁴ Како у овој збирци нису наведени извори (осим ако је реч о ауторским стиховима), а простор и тема не дозвољавају темељнију и ширу анализу, могућност да су ове игре прстима, односно стихови који их прате преведени и тако преузети треба, ипак, узети са резервом.

иглом); приморан је да ради оно што већа браћа неће – да чачка нос и иде у хладну воду; а када треба да се слади пекмезом, онда то раде неки други прсти. Посматрано из кључа Радовићеве поезије и прозе за децу, прича о Ђури је прича о тегобама малог детета које једва чека да одрасте и отараси се мука некога ко је мањи и слабији од осталих. Аналитичари се слажу са тим да прсти из ове приче нису ништа друго до деца која, желећи да пре времена провере како је то бити одрастао, раде непримерене и опасне ствари и због тога упадају у невоље (Јовановић 2001: 211, 212, 224, Љуштановић 2004: 92).

Прича почиње на, за Радовића, уобичајен начин – општом истином (Јовановић 2001: 88) коју изговара одрасли демијург који све види и све зна, па и то да је деци досадно чак и када није, јер деца се против досаде увек успешно изборе, не бирајући средства. Приповедач иронично примећује да су против досаде измишљене маказе, чекић, шибице, и тај иронијски моменат може да сигнализира да приповедачево моралисање није намењено деци, јер деца не препознају иронију, већ да је остављена одраслом да је тумачи кроз разговор са децом, али и да укаже деци на опасност од играња опасним предметима.⁵ Овим Радовић покушава да реши реалан проблем и не преза од тога да свога јунака, персонификовани прст – дете, прогласи за најгорег, ако је то заслужио тиме што је себе довео у најнепосреднију опасност. Други део приче, дакле, посвећен је Ђури који се прикљештио у фиоци, опекао у рерни и избо иглом, а све због тога што је остао последњи. Нигде се не каже да је то зато што је најмањи. Ова чињеница оставља простора и да се претпостави како се Ђури такве ствари дешавају јер мора све да види, проба и зна. Уосталом, мора се признати, за тако страшне ствари, као што су чачкање носа и одлазак у хладну воду, потребна је храброст. И можда је баш због те изражене индивидуалности најмањи прст од Душана Радовића и добио своје име – Ђура, док су сва остала браћа остала само колектив, група, обични прсти који се боје да крену у праву авантуру.

Прича се, као што и почиње, и завршава на уобичајен Радовићев начин – наглим обртом, изневереним очекивањима, чиме се баца ново светло на јунаке и уноси промена расположења и осећања (Јовановић 2001:

⁵ Иако иронични однос, као знак инверзије, јесте једна од главних карактеристика Радовићеве поезије (Пијановић 2008: 141), а и он сам каже: „Поезија за децу је постала паметнија а средства те памети су иронија, пародија, сарказам, цинизам“ (према Пијановић 2008: 141), деца иронију (као ни остале наведене фигуре) не могу да препознају као такву, односно као фигуру значења којом се помоћу хумора исказује супротан садржај од непосредно изреченог (РКТ 2007: 299). Деци је смешно то што је неко довољно наиван и не нарочито паметан када може да помисли да су наведене ствари нешто чиме може да се игра, поготово ако је тај неко одрасли који приповеда. На тај начин се, истовремено, како истиче Јован Љуштановић, „припитомљава“ оно што не може бити разрешено“ чиме смех који Радовић изазива код деце личи на смех одраслих (2004: 98). Деца се, дакле, смеју ономе што је потенцијално опасно (а ту је, свакако, и голицава помисао о неодољивим забрањеним „играчкама“).

95). Од непослушка и неваљалка на којег се љути и његов творац, Ђура постаје симпатичан, помало трапав и баксузан херој чије недаће засмејавају малишане чак и онда када то више нису. Ако се за Радовићеве дечје ликове каже да су пуни дечјег активитета, радозналости, енергије којом се боре против досаде, скученог простора, забрана које су главни извор несаташлука и ситних неваљалстава (Јовановић 2001: 211), онда је јунак овог текста, мали прст Ђура, носилац, чак и симбол те борбе.

У сваком случају, било да се стихови говоре уз игру прстима руку или ногу, било да палац стоји као најјачи наспрам осталих прстију или да се посебно издваја најмањи као најслабији или као нека врста мезимца, било да доживе уметничку трансформацију – игре прстима су веома важне. Осим што, како је на почетку показано, утичу на развој говора, оне утичу и на развој појма броја као и на почетак развоја серијације и класификације који свој врхунац достижу око 7–8. године. Није случајно да се оперише прстима само једне руке и да се прави однос један (палац или мали прст) према четири (остали прсти), јер, на раном предшколском узрасту, деца могу да оперишу скупом до четири јединице. Деца раног узраста бројеве уче према редоследу њиховог низања, што представља природну операциону структуру. Такође, појам броја везан је са процесом серијације у којем дете уочава како се елементи нижу по растућој или опадајућој величини – најпре је то само набрајање елемената које касније прераста у међусобно поређење елемената који су већи, односно мањи од осталих. Такође, дете развија и основне елементе класификације уочавајући да палац стоји наспрам свих осталих прстију и да има другачије особине од њих.⁶

Све је то „упаковано“ у „Причи о малом прсту“ Душана Радовића: исконско људско искуство везано за моторички, интелектуални и социјални развој детета, васпитна порука о „играчкама“ које то нису и које могу да повреду дете, преокренута социјална слика у којој најмањи прст остаје последњи и најслабији међу браћом, али стиче индивидуалност. Недаће дају идентитет Ђури, индивидуализују га, стварају од њега модеран лик, који јесте спутан сопственим статусом, али има самосвест и рефлексiju о томе. Реч је о привидно једноставној, али вишеслојној причи која активира и међусобно хармонизује различите културне слојеве радујући малу децу већ више од пола века.

ИЗВОРИ

<https://www.youtube.com/watch?v=rWsUvSB6-9I> Retrieved in September 2014.

<https://www.youtube.com/watch?v=5gpzShOrveo> Retrieved in September 2014.

<https://www.youtube.com/watch?v=4f2d7BW3CzI> Retrieved in September 2014.

⁶ О процесима серијације и класификације вид. Брковић (2000: 160, 161), Марковић и др. (2013: 211–220).

<https://www.youtube.com/watch?v=BDYRek7IVc8> Retrieved in September 2014.

<http://www.wccls.org/rhymes> Retrieved in September 2014.

<http://www.rif.org/kids/leadingtoreading/en/babies-toddlers/finger-plays.htm> Retrieved in September 2014.

http://www.michigan.gov/libraryofmichigan/0,2351,7-160-34169_26038_31186-83119--,00.html Retrieved in September 2014.

http://www.mdpls.org/_doc/Reading%20Ready-Rhymes%20and%20Fingerplays%20for%20Babies%20Toddlers%20and%20Preschoolers.pdf Retrieved in September 2014.

<http://www.mymalish.ru/Igri.spalzami.html> Retrieved in September 2014.

http://www.umnyedetki.ru/palchik_igry.html Retrieved in September 2014.

<http://www.baby.ru/blogs/post/26585353-11114317/> Retrieved in September 2014.

<http://www.apples4theteacher.com/mother-goose-nursery-rhymes/number-words.html> Retrieved in September 2014.

<https://www.youtube.com/watch?v=qG8WyMLN2yo> Retrieved in September 2014.

ЛИТЕРАТУРА

Аникин (1977): В. П. Аникин, *Живая вода, сборник русских народных песен, сказок, пословиц, загадок*, Москва: Детская литература.

Брковић (2000): Алекса Брковић, *Развојна психологија*, Ужице: Учитељски факултет, Retrieved in September 2014 from <http://www.scribd.com/doc/52587506/Razvojna-psihologija-knjiga>

Велички, Катаринчић (2011): Vladimira Velički, Ivanka Katarinčić, *Stihovi u pokretu. Malešnice i igre prstima kao poticaj za govor*, Zagreb: Alfa d. d.

Вујчић (2006): Никола Вујчић, *Српска народна књижевност за децу*, Београд: Завод за уџбенике.

Ивић (2010): Иван Ивић, *Васијшање деце раној узраси*, Београд: Завод за уџбенике.

Јаницка (б. г.): Anna Janicka, *Motoryka mala – zabawy paluszkowe*, Retrieved in September 2014 from http://idn.org.pl/lubliniec/soswnr11/zosienka/publikacje/motoryka_mala.pdf

Јовановић (2001): Славица Јовановић, *Поешика Душана Радовића*, Београд: Научна књига-комерц.

Јовановић (2008): Славица Јовановић, О Радовићевом књижевном делу за децу, *Душан Радовић и развој модерне српске књижевности*, Београд: Учитељски факултет, 69–90.

Љуштановић (2004): Јован Љуштановић, О васпитавању несвесног у прози за децу Душана Радовића, у: Јован Љуштановић, *Црвенкаја трицка вука*, Нови Сад: Дневник – Змајеве дечје игре, 81–99.

Љуштановић (2008): Јован Љуштановић, Песничка антропологија детињства Душана Радовића, *Душан Радовић и развој модерне српске књижевности*, Београд: Учитељски факултет, 13–21.

Марковић и др. (2013), Мирјана Марковић, Мара Шаин, Илеана Ковачевић, Драгана Коруга, Рада Ивановић, Љубица Бељански-Ристић, Милена Крсмановић, Златко Гајић, Добринка Пековић, *Корак по корак 2. Васијшање деце од шри до седам година*, Београд: Креативни центар.

Пешикан-Љуштановић (2012): Љиљана Пешикан-Љуштановић, Дете у усменој успаванци – узрасни или обредни статус, у: Љиљана Пешикан-Љуштановић, *Госпођи Алисиној десној ноzi. Оледи о књижевности за децу*, Нови Сад: Змајеве дечје игре, 7–19.

Пијановић (2008): Петар Пијановић, Инверзија као приповедни поступак у причама Душана Радовића, *Душан Радовић и развој модерне српске књижевности*, Београд: Учитељски факултет, 139–143.

Радовић (2006): Душан Радовић, Прича о малом прсту, *Баи сваштита, Сабрани списи*, приредно Мирослав Максимовић. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 143.

РКТ (2007): Тања Роровић, *Речник књижевних термина*, Београд: Logos.

Сикимић (2002): Љубица Сикимић, *Дечје игре јуче, данас, суџра*, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.

Шаин и др. (2012): Мара Шаин, Мирјана Марковић, Илеана Ковачевић, Драган Даневски, Мирјана Пађан, *Корак по корак 1. Васпитање деце до прве године*. Београд: Креативни центар.

Milena S. Zorić

The Advanced School of Vocational Studies
for Education of Preschool Teachers
Novi Sad

FROM FINGERPLAYS TO “THE STORY ABOUT A PINKY FINGER”

Summary: In this paper, the author investigates fingerplays and rhymes that are closely connected with them. This form of play exists in folklore tradition of many nations. They are a part of nursery rhymes which are formed on the rhythm, movement and happiness of those who play. However, fingerplays are significantly different from similar rhymes, because they often have certain semantic level and reflect some social relations. In the modern time, there are series of nursery rhymes that are written by known authors. This paper considers the aspects of speech development affected by fingerplays. Using Dušan Radović’s “The Story About a Pinky Finger” as an example, the author demonstrates the connection between fingerplays, both from oral tradition and authorized ones, and their semantic and aesthetic upgrade and transposition.

Key words: speech development, fingerplays, nursery rhymes, Dušan Radović, The Story About a Pinky Finger.